

A huszárhagyományok nyomában: ÖRKÉNYTÁBOR

A Magyar Királyi Lovaglótanár-képző és Hajtóiiskola – más ismert elnevezései Örkénytábor, vagy „Örkény-Vitéz” Honvéd Lovastábor – Táborfalva közigazgatási területén viszonylag rövid ideig, 14 tanévig működő katonai oktatási intézmény volt. Jelentőségét a hazai lovaséletben azonban mi sem mutatja jobban, mint hogy lovas és katonai hagyományörző egyesületek és a magyar lovasélet kiemelkedő alakjai emlékeztek meg a létrehozásának 90. évfordulójáról.

„Táborfalva-Örkény-Tatárszentgyörgy-Dabas térségében található ma a második legnagyobb aktívan használt katonai lőtér Magyarországon. A terület története az 1875-ös birtokátadási szerződéssel, majd betelepülésével kezdődött. Az 1500 katasztrális hold területet a katonai kincstár a következő évben lögyakorlatok céljára birtokba is vette és megkezdődött a nagyüzem a »Baracken Lagerben« (Barakktábor), aminek csak 1926-ban lett Örkény-tábor a neve – idézi fel a ma is honvédségi használatú tábor koraieit dr. Szabó József János hadtörténész, nyugállományú alezredes, a Mozaikok Örkénytábor történetéből című kötet társszerzője. A »Nagy Háború« alatt felgyorsultak az események, a tűzértség mellett a

huszárság és a gyalogság is gyakorlatozott itt. A trianoni békediktátum után lőszert, ágyúkat és repülőgépeket is rejtgetett itt a honvédség az antant ellenőrző bizottsága elől. Aztán itt folytak a kísérletek az első magyar páncélosokkal.”

Az 1920-as években ugyancsak a trianoni rendelkezések kijátszására már végzett lovaglótanárok vezetésével alakították meg Budapesten az úgynevezett Pótló Idomító Keretet, amely a Magyar Királyi Honvéd Lovaglótanárképző és Hajtóiiskola fedőszerve volt, és amely 1930-ban Örkénytáborba költözött.

„Az 1930-as évek elején ez a homokbuckás honvédségi terület kitűnő lehetőséget adott egy lovas bázis kialakításának is – hangsúlyozza dr. Szabó József János.

Több testvéregységet szerveztek ide, közös parancsnokság alatt. A huszárszázadok váltó-gyakorlásai, a Rókafalka Társaság vadászlovaglásai, az állami mén kiképző időszakai, az olimpiai keretek felkészülései, a lovas tisztek rendszeresített továbbképzései, a kiválasztott altisztek segédoktató tanfolyamai, sőt az alagi honvéd-versenyistálló üzemelése mellett, a legjobb huszár-, tüzér-, és fogatolt egységek kiütemezett lovasait beiskolázva működtették a bentlakásos Lovaglő- és Hajtótanárképző Iskolát. Az itt tanuló lovastiszteknek záróvizsgák során kellett igazolni, hogy nemzetközi versenyeken képesek jó eredményt elérni, illetve magas szinten tudják képezni társaikat a csapatoknál.”

Az iskola komoly infrastruktúrával rendelkezett: volt egy 3200 méteres, egy 4000 méteres, versenyek megrendezésére alkalmas vágta- és akadálypályája, egy 140 × 30 méteres, mobil falakkal elválasztható nagylovardája, egy 60 × 30 méteres kislovardája, továbbá víztorony, patkolóműhely, lófűtető, zabsziló, tiszti lakások, tiszti kaszinó, katonai gyengélkedő és elemi iskola tartozott hozzá, az istállóban pedig 300 ló állt.

Az 1930-as évekre Örkénytáborban Európa egyik legnagyobb, a legjobbak közt emlegetett lovascentruma épült ki, ahol a katonai kiképzés mellett az élvonalbeli sportlók is készültek a versenyekre – az olimpiai keret tagjai a tanárképző állományába tartoztak. Már csak azért is, mert a három huszárezredünknek és a fogatolt tüzérségnek nem volt szüksége ennyi tanárra, így a létesítmény sportcélokat is szolgált. Az iskola első parancsnoka, Szunyogh Albert az iskola terveit a következőképpen indokolta: „a lovassport külföld felé reprezentatív és agitációs értéket képvisel”. Az iskolán belül külön részlegben működött a díjugratás, a díjlovaglás és a military. Itt volt aztán a Honvéd Sportistálló, és itt kezdte meg a működését a hazai spanyol lovasiskola is.

Az örkényi lovasiskola tisztjei pedig a hazai versenyek mellett nemzetközi szinten is elismerésre méltóan teljesítettek. A legnagyobb sikert az 1936-os berlini olimpián Platthy József százados és Sellő nevű lovaratta, akik negyvenkilenc nemzet sportlójának mezőnyében díjugratásban bronzérmeket szereztek.

- 1. Andrassy út, III. Viktor Emánuel olasz király tiszteletére rendezett katonai díszszemle, 1937. május 20-án (forrás: Fortepan / Hanser Mária)
- 2. Platthy József százados (forrás: Fekete Gyula magánarchívuma) ■ 3. Tüzérségi lovak munkában az első világháborúban, 1917 (forrás: Fortepan / Babarczy Eszter)
- 4. Hétköznap, pihenő a Magyar Királyi Lovaglótanár-képző és Hajtóiskolában (forrás: Fortepan / Magyar Rendőr)

Örkénytáborban a tanév augusztus 20-tól július 10-ig tartott, és tényleg csak a legjobbakat vették föl. Két év csapatszolgálat és egy kiemelkedő eredménnyel elévített középszintű lovaskiképzés, úgynevezett equitáció, valamint saját tulajdonú ló volt a felvételi követelmény, és így is csak kilencen kerülhettek be a programba. Négy huszár, négy tüzér és egy vonatcsapatbeli alkotott egy évfolyamot, és részvételüket a Honvédelmi Minisztérium hagyta jóvá.

A hallgatók a saját lovaik mellett az iskola tulajdonában lévő, illetve az állami ménesintézetek biztosította lovakat lovagolták. A tanterv szerint napi hét órában folyt elméleti és gyakorlati oktatás, lópihenőnap a csütör-

tők és a vasárnap volt, amikor csak elméleti képzés folyt. Az iskola alaptankönyve a Honvédelmi Minisztérium által kiadott „Lovaglás, hajtás és mállásállatvezetés” című szolgálati szabályzat volt. A tanmenetben egyebek mellett a csikókiképzés, a versenyzésből kiöregedett lovakon a lovas kiképzése, az állami ménék vizsgára való felkészítése, a szolgálati ló military-kiképzése szerepelt. A második évben pedig a versenyzés lehetősége is adott volt a hallgatók számára, akik eddigre már csak hatan voltak, az első év végén ugyanis hárman el kellett, hogy hagyják Örkénytábort.

Mindezek alapján látható, hogy itt tényleg elit lovasszakember-képzés folyt. Épp ezért a második világháborút követően az itt végzett szakemberek a világ lovassportjának meghatározói voltak, legyen szó bármely olimpiai lovassportágról.

Örkénytábor mítosza csak egy országban nem élt tovább – itthon. 1954-ben megszüntették az összes lovas fegyvernevet, így nem volt szükség ekkora lovascentrum fenntartására sem, ráadásul a Rákosi-rendszer modern, gépesített Magyarországot akart építeni. 1953-ban Lászlai József parancsnok még megpróbálta megmenteni legalább az állatorvosi tanfolyamot, egy lovas díszegységet, de javaslatát elutasították és a Földművelésügyi Minisztérium hatáskörébe helyezték át a tábort. Ez a lépés megpecsételte Örkénytábor sorsát, hiszen ilyen jellegű komplexumot anyagi és őrzési vonzatai miatt a világon mindenhol csak a honvédség tud fenntartani.

Végül 1954. július 15-én az örkénytábori lovaskomplexumot végleg bezárták. Lovait a Honvéd Sport Istálló, a rendőrség, néhánjat pedig polgári személyek vettek át, de sokat csak vágóállatként lehetett értékesíteni. A bezárással szakemberek szerint a magyar lovassport virágkora lezárult. A hallgatók és itt edző sportolók ugyan nem hoztak annyi jó nemzetközi versenyeredményt, mint amennyit elvártak volna tőlük, de nem tudni, mi lett volna, ha az építkezés nem áll meg 14 év után.

(Cikkünk forrásai: honvedelem.hu, Ernst József: 100 év a magyar lovassport történetéből)

Halmos B. Ágnes

Huszárok és lovastúrázók együttműködése

Ezentúl intézményesen is segíti egymás munkáját a Magyar Lovas Turisztikai Közhasznú Szövetség, valamint a Magyar Huszár- és Lovashagyományőrző Társaság. Az erről szóló megállapodást a hagyományőrző társaság éves közgyűlésén írta alá dr. Kedves Gyula ügyvezető elnök, illetve a lovasturisztikai szövetség elnöke, Lóska János.

A megállapodás értelmében a hagyományőrző társaság – amelynek a magyar huszár hungarikummá nyilvánítása is köszönhető – részt vesz egyebek mellett a lovasturisztikai szövetség által létrehozott lovastúraútvonal-hálózat mentén szervezendő hagyományőrző programok kialakításában.

Az 1998 óta működő lovasturisztikai szövetség 358 tagja között ma is szép számmal található a lovas hagyományokat őrző lovasszolgáltatók, legyenek azok lovasíjászok, katonai vagy csikós hagyományőrzők.

A huszár- és lovashagyományőrző társaság közgyűlésén elhangzott, hogy a tár-

saság tagjainak tudása kimagasló a lovashagyományok terén, magas átlagéletkoruk miatt azonban fiatalításra van szükség, hogy ez a tudás ne vesszen el. Ennek érdekében az elmúlt két évben több lehetséges partnerrel folytatott előkészítő tárgyalásokat az elnökség, és míg több szervezettel elvetették az együttműködés lehetőségét, a lovasturisztikai szövetség és a hagyományőrző társaság céljai között számos kapcsolódási pontot találtak, így az együttműködés mindkét szervezet számára előnyös lehet. Az együttműködés részeként pedig a két szervezet kölcsönösen belép a másik tagjai közé.

A Magyar Huszár- és Lovashagyományőrző Társaság a közgyűlés kötelező programja mellett a Nemzeti Lovas Díszegység és a Budapest Helyőrség Zenekar közreműködésével megemlékezett az idén nyáron, 92 éves korában elhunyt alapító elnökéről, dr. Pál János címzetes egyetemi docensről is. Ahogy társai fogalmaztak, „iránymutatónk, barátunk, apánk, nagyapánk volt, aki megtestesítette a huszár fő erényeit: bátor, furfangos, könnyed és vidám természetű volt.”

Halmos B. Ágnes

Játsszatok velünk!

PEGAZUS
A LOVASOK LAPJA

Keressétek a rejtvényt a Pegazus gyerekrovatában és küldjétek be a megfejtést minden hónapban!

A fődíj
egy lovastábor
(vagy lovaglási
lehetőség
azonos értékben)
a Csilló Lovasiskola
felajánlásában

Harmadik díj

Második díj

horze[®]
It's a lifestyle.

- Minden hónapban megajándékozunk a három leggyorsabb beküldőt
- A fődíjat, illetve a Horze által felajánlott második és harmadik díjat azok között sorsoljuk ki, akik év végéig az összes megfejtést helyesen küldték be